THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
251-253 QUEEN ST. WEST Telephone Adelaide 3967-4517
Subscription Rates $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.
H. Winberg, Pres. and Gen. Mgr.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, Ont.
January 22nd, 1913

דער שרעק פאר דעם פרעמדען

עס איז ניט דאס ערשטע מאל וואס אונז קומט אויס צו זעהען אמעריקאנער ארבייטער - פיהרער און דער ראליע פון אימיגראנטען שונאים. די אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר האט עס שוין באוויזען ביי פיעלע געלעגענהייטען, און ביי איהר לעצטער קאנווענשאן אין דעטראיט איז זי אויך ניט אפגעטראטען פון איהר אלטער „טראדיציע" צו אטאקירען די פרעמדע. דאס זעלבע חזרט זיך איבער פון צייט צו צייט ביי פארשידענע געלעגענהייטען וואו אן אמעריקאנער ארבייטער פיהרער האט דאס ווארט איבער אן אימיגראציאנס פראגע. די לעצטע נייעס אבער וועגען דעם פארזוך צו באגרענעצען דעם אריינגאנג פון די קענדער ארבייטער אין דעטראיט. איבערטרעפט אלע ערוואר טונגען.

אם וואס דער פרעזידענט פון דער דעטראיטער פעדעריישאן אף לייבאר פרעגט עקס מארטעל האט געהאט וועגען דעם צו זאגען וועגן מען האט איהם געפרעגט וואס איז געווען דער צוועק פון זיין רייזע אין וואשינגטאן אין פארבינדונג מיט די דאזיגע באגרעניצונגען.

ער האט געזאגט אומגעפעהר אזוי:

„דער צוועק פון אונזער רייזע אין וואשינגטאן איז געווען צו פראטעסטירען געגען דעם וואס דער אמעריקאנער אימיגראציאנס געזעץ ווערט געבראכען. אין דער אימיגראציאנס קאמישיאנער האל, האט אונז פארזיכערט אז די רעגיערונג וועט די זאך אונטערזוכען און שריטט ווערן אנגענומען ווערען צו אפשטעלען דעם איינפלוס פון די פרעמדע ארבייטער. אהן אונטערשיד. איב זיי זענען יוניאן־לייט אדער ניט. יעדענפאלס, האט ער פארגעזעצט, זענען מיר צופרידען וואס די רעגיערונג האט אנגענומען א שטעלונג צו באזייטיגען די דאזיגע געפאהר. מיר האבען פארלאנגט אז קיין דיסקרימינאציע זאל ניט געמאכט ווערען בנוגע יוניאן אדער ניט יוניאן ארבייטער, ווייל מיר זענען מסתם פעסטען גלויבען, אז א טרייד יוניאן קארד, גיט נאך ניט קיין רעכט א „פרעמדען" צו איבערטרעטען אונזערע אימיגראציאנס געזעצען".

„מיר גלויבען אין דעם פרינציפ פון „אמעריקא פאר אמעריקאנער" און דאס אימיגראציאנס געזעץ דארף דורכגעפיהרט ווערען פאר אלעמען באשיצען דיעזען טייל פון לאנד (דעטראיט), זאל זי עס בעסער צוריק אימ־קעהרען צו די אינדיאנער.

אם דאס איז די אורזאך פארוואס איר ווערט געמאכט צו דיסקרימינירען און ניט אריינלאזען דעם קענדער ארבייטער צו פאר־דינען זיין טעגליכען לעבענס־מיטעל אויף יענער זייט גרענעץ.

עס איז דער פאטריאטישער שרעק פאר דעם פרעמדען מיט וועלכען דער גרעסטער טייל פון די אמעריקאנער ארבייטער איז באפאלען געווארען זייט די לעצטע יאהרען. עס מאכט ניט אויס אויב דער דאזי־גער „פרעמדער" איז אן ארבייטער פונקט אזוי ווי זיי אליין. וועמעס ציעלען אין לעבען זענען אויף די וועלט ווי זייערע. דער פאטריאטישער בעפיהל אבער פון „אמעריקא פאר אמעריקאנער" שטעהט ביי זיי העכער פון אלע ארבייטער פרינציפען אין חברישען ישען. ניט אכטענדיג וואס דער אונטערשיד פון איין ארבייטער צום אנדערן באשטעהט כלליו אין דעם וואס דער ערשטער וואוינט אין דער אמעריקאנער זייט, אין דער אנדערער אין דער קאנאדער זייט.

דער אנגענומענער געזעץ מיינט א רוים צווישען די ארבייטער, וועלכע וועלען זיך איינסיכטערען פון שלאף אין ארומזעהן וואס זיי קענען ערווארטען פון איינענע מענשען, מיט וועלכע זיי זענען פארבונדען. פאר דעם טאג־טעגליכען קאמף אויפן פעלד אין, אזוי ווי אזוי פון דער צווייטער זייט האלט מען גרייט פאר זיי א מעסער. מיט וועלכען מען דערלאנג זיי ביי יעדער געלעגענהייט.

דער אנגענומענער באשלוס, וועלכער רוים אויסגעמאכט פון די מעגליכקייט פון די קאנאדער ארבייטער צו פארדיענען זייער לעבענס־מיטעל בלויז דערפאר ווייל ער האט אויך דער קאנאדער זייט, וועלכער האט א מעג־ליכקייט צו וואוינען באקוועמער, הויכיגער און שטילער, און צו דער זעלבער צייט זיין א טרייער ארבייטער, וועלכער באדייטערט אמעריקא, איז ניט ישר'דיג, און וועט ניט געבען קיין קרעדיט צו די וועלכע האבען זיך משתדל געווען, אז אזא געזעץ זאל דורכגעפיהרט ווערען.

עס רייסט בלויז איבער די בריך. אויף וועלכער עס זענען גגען די קאנאדער ארבייטער, וועלכע וועלען באגרייפען די שנאה פון דע־אמעריקאנער. וואס גלויבט אז איהם קומט אלעס.

דער געזעץ איז אן אנהויב פון א נייער עפאכע פאר דעם קאנאדער ארבייטער וועלכער וועט זיך ארומזעהן, אז איינענע מענשען שטעהען אונטער זיין רוקען, און ווילען איהם באראיבען, אין וואס שנעלער ער וועט זיך פון זיי באפרייען, בעסער וועט זיין פאר איהם

די קאנאדער ארבייטער וועלען ענדליך אנהויבען א טראכט טאן וועגען זיך.

וואס ווערט געשאפען אין ארץ ישראל

זייט דער באלפור דעקלאראציע האט ארץ ישראל באקומען אן אנ־דער פנים. דער אויפבוי פון לאנד, דער אימיגראנטען שטראם, אין דאס ארגאניזירען זיך פון די ארבייטער, פארנעהמט דארט דעם אויבענאן

דער „סולל־בונה", דער הסתדרות, און א רייהע גרעסערע און קלענערע ארבייטער ארגאניזאציעס זענען איצט באשעפטיגט מיט דעם אויפבוי פון לאנד, און עס וועט דארום זיין אינטערעסאנט צו זעהן זיי אזוי די ארבייט ווערט דארט דורכגעפיהרט.

טאראנטאר אידען האבען היינט א געלעגענהייט צו זעהן א לע־בעדיגען גרוס פון ארץ ישראל, דורך דער בילד וואס ווערט געצייגט אין סטענדערד טעאטער, מיט דעם נאמען „דאס געזאנג פון ארבייט", און עס איז קיין צווייפעל אז אלע די וועלכע ווילען זעהען דעם אויפבוי פון לאנד וועלען זיך היינט באנוצען מיט דער געלעגענהייט וואס ווערט זיי בעגעבען דורך דעם הויגען פועלי ציון פאראיין.

די פועלי ציון פארטיי, וועלכע פיהרט אן א סיסטעמאטישע אר־בייט פאר די דארטיגע ארבייטער, האט איצט דארום די מעגליכקייט דורך דער בילד צו צייגען ווי אזוי די הסתדרות פיהרט דארט אן די ארבייט, ווי אזוי דער אויפבוי געהט צו, און וואס פאר א פראקטישען נוצען די ארבייטער אויפבוי פון די לעצטע געזעזרקשאפטען קאמפיינס וועלכע זענען דא דורכגעפיהרט געווארען.

א געלעגענהייט וועלכע דארף אויסגענוצט ווערען.

* * *

די צייט ענדערט אלעס.

אמאל האט מען ברוך שפינאזא'ן פארדאמט, איצט שרייבט מען זיך צו פייערען דעם אנדענקען זיינעם, ווען עס וועט אין פעברואר 1927 ווערען 250 יאהר זינט זיין טויט.

אין דער וועלט פון געשעפט און פינאנץ

פון אריה פאש

ניט אבטענריג אויף דעם וואס דער קענדער האנדעל פארגרעסערט זיך, און ווי מיר האבען אנגעוויזען לעצטע וואך איז דער קענדער עקספארט באדייטענד פארגרעסערט געווארען, דאך ווערט דער קענדער נאציאנאלער חוב ניט קלענער, דאס הייסט אז אויב דער חוב ווערט יא קלענער איז עס מיט אזא אומבאדייטענ־דער סומע אז עס זעהט זיך כמעט נאר ניט אן.

דער קענדער עקספארט ווי מיר האב־בען אנגעוויזען האט זיך פארגרעסערט כמעט צו פיפציג פראצענט, און פולע הונ־דערט פראצענט צייט 1913, א זאך וועל־כעס קיין אנדער לאנד אין דער וועלט קען ניט באוויזען אז האט ניט געקענט גדיר־מען, אפילו ניט די פאראייניגטע שטאאַ־טען. פון דעם וואלט נאטירליכער ווייזע געווען צו ערוואַרטען אז דער קענדער נא־ציאנאלער חוב זאל זיך פארקלענערן ווייל דער קענדער באלאנס אויפן אינ־טערנאציאנאלען מארק איז א נאכן באַ־דייטענדער. דער רעזולטאט פון דעם אבער איז א פארקעהרטער. אינ'ם תורש נא־ווענבער פון דאס יאהר איז דער קענ־דער קענדער נאציאנאלער חוב פארגרעסערט גע־ווארען מיט 15 מיליאן דאלאר.

עס איז אמת אז אינ'ם סך חלל האט זיך דער חוב פארקלענערט, אבער דאס דארף מען קוקען לויט די לעצטע פינף יאהר, נעהמענדיג אין אבעטראכט אז

דער קענדער נאציאנאלער חוב איז אין 1922 געווען צוויי טויזענט מיט איבער 422 מיליאן דאלאר, און פארגלייכענדיג עס מיט 1926 ווען דער חוב איז צוויי טויי־זענט מיט 344 מיליאן דאלאר, איז צו זעהן אז דער חוב האט זיך פארקלענערט אויף איבער 77 מיליאן דאלאר, אבער דער קענדער נאציאנאלער חוב איז נאך אין אין צעהן ציפערן.

דער איינציגער אופן ווי אזוי קענ־דע פארקלענערט יעצט איהר חוב איז בלויז דורך דעם וואס זי צאהלט ווייניגער פראצענטען און ניט דערפאר וואס זי צאהלט עפעס אף אויפ'ן קרן פון חוב. אזוי איז צו זעהן אז אין 1922 האט דער פראצענט וועלכען קענדער האט גע־צאהלט אויף איהר חוב באטראפען נאר הענט צו 138 מיליאן דאלאר, און אין 1925 איז דער יעהרליכער פראצענט גע־ווען ניט מעהר ווי ארום 131 מיליאן דאלאר, אבער דאס איז ניט דערפאר וואס עמעוואס איז אפגעצאהלט געווארען אויפ'ן קרן נאר דערפאר וואס ווען א געוויסער טייל פונ'ם חוב ווערט פעליג ווערט עס ווערדער פינאנסירט מיט ניט געלט וועלכעס ווערט געליהען אויף א קלענערען פראַ־צענט. דער אויסגאנג פון דעם איז, אז מען דרעהט זיך ווי אין א פארכשופ'דיגען רינג. א טייל פון חוב ווערט פעליג, לייהט מען ווייטער און מען באצאהלט דעם חוב, אדער מען אראנזשירט אזוי, אז דער אל־טער וועפסעל ווערט אויסגעביטען אויף א נייעס.

דער איינציגער וועג ווי פטור צו ווערען פון דעם חוב איז ניט צו מאכען קיין נייע חובות, נאר אנגענעמען די סיסטעם פון "פיי עז יו גא", ווי די פראַ־ווינצען קוויבעק און אנטעריא האבען לעצטענס אנגענומען, אבער מיט דער פע־דעראלער רעגיערונג איז עס דערווייל כמעט אן אונמעגליכע זאך, פאר ארואַ־כען אויף וועלכע מיר קענען זיך יעצט ניט אפשטעלען ווייל עס דארף נעהמען צו לאנג צו ערקלעהרען אין דעטאל, און

דער קענדער נאציאנאלער חוב איז יעצט איבער צוויי טויזענט מיליאן דאַ־לאר. אין נאוועמבער האט זיך דער חוב פארגרעסערט מיט 15 מיליאן דאלאר, וועהרענד דער אלגעמיינער חוב האט זיך אין די לעצטע פיער יאהר פארקלענערט אויף 77 מיליאן דאלאר. — די רעדו־ציר־טע שטייערען וועלכע זענען פארשפראכען געווארען פון פרעמיער פוירנוואן זענען געווען באַרעכטיג־טע, דאס ווייזט דער פארעפענטליכטער באַ־ריכט פון האג. דר. מאכטיס.

נייעס פון דער גאנצער וועלט

דעצעמבער נומער פארבאנד ערשיענען

עס איז ארויס פון דרוק דער דעצעמ־בער (32־טער) נומער "פארבאנד", אר־גאן פון דער פעדעריישאן פון די פוילי־שע אידען אין אמעריקא, אונטער דער רע־דאקציע פון ז. טיגעל.

פאלגענדעס איז דער אינהאלט פון דעם דעצעמבער נומער:

דער האלב־יעהרליכער מיטינג פון דער פעדעריישאן.

עדיטאריעלס: 1. שלום אש'ם בריעף צו מארשאל פילסודסקי. 2. פלאן צו מאכען אזעלכע איינשפארונגען אז דאס פאלק זאל ניט דארפען צאהלען אזעלכע שטייערונג ווי יעצט, נאר באדיי־טענד קלענערע.

דאס פלאן איז צו באשרענקט אז מיר זאלען זיך קענען אפשטעלען אויף דעטא־לען און באוויזען ווי אזוי די איינשפארונ־גען זענען געמאכט געווארען, אבער עס וועט נענומען געווארען, אז זיין נעמען אויסגעמאכט געווארען, אז זיין שלאפצימער, אויף 1 ריטשמאנד היל, ליינגענדיג טויט אין קאליווישע בלוט.

לעבען איהם איז געפונען געווארען א ראוואלווער. פארגאנג הר. וו. ל. באנד, האט אפארדענט צו פאלטעסען דעם קערפער, אין די פאליציי זוכט דערווייל אין קעכעדע און איבער 102 אין אויס־לאנד.

דער אויסגעמאטערטער ביזנעס מאן פראפעסיאנעלער מענש באקומט נייע כחות פון
Dr. CHASE'S NERVE FOOD

א רעדוציר־ענגג אין שטייערען וועל־כעס איז בארעכטיגט

ווען פרעמיער פוירנוואן האט אנגע־סירט די פראווינציעלע וואהלען אין אנ־טעריא, האט ער גלייכצייטיג ערקלעהרט, אז אויסער דער הויפט אישו פון רעגיע־רונגס קאנטראל אויף שנאפס פלאנט ער אויף צו רעדוציר־ען די שטייערען, און האט פארשפראכען אז דער אמונזמענט טעקס אויף טעאטער ביל־עטען וועט פארקלע־נערט ווערען, און אז דער פריוו פון אויס־טאמאביל לייסענס וועט פארקלענערט ווערען אויף 50 פראצענט.

די שונאים פונ'ם פרעמיער האבען אין דער הנחה צו די בארעכנונג ניט געזעהן קיין אגרעד זאך אויסער א "בייט" פאר שטימען. דאס הייסט זיי האבען איהם באשולדיגט אז מיט דעם זוכט ער צו קויפען שטימען פאר זיך און זיין פאר־טיי. אויף ווי ווייט אמת דאס איז גע־ווען האט קיינער ניט געפרעגט זאגען, אבער לויט דעם אלטען פרינציפ וועלכער איז עטאבלירט געווארען פון דעם געזעזגעבע פראווינציעלען טרעזשורער האג. פריוס, אז די פראווינציעל זאל מעהר קיין געלט ניט לייהען, נאר זעהן מיט'ן אינקונפט פון

דעצעמבער נומער פארבאנד ערשיענען

עס איז ארויס פון דרוק דער דעצעמ־בער (32־טער) נומער "פארבאנד", אר־גאן פון דער פעדעריישאן פון די פוילי־שע אידען אין אמעריקא, אונטער דער רע־דאקציע פון ז. טיגעל.

פאלגענדעס איז דער אינהאלט פון דעם דעצעמבער נומער:

דער האלב־יעהרליכער מיטינג פון דער פעדעריישאן.

עדיטאריעלס: 1. שלום אש'ם בריעף צו מארשאל פילסודסקי. 2. פלאן צו מאכען אזעלכע איינשפארונגען אז דאס פאלק זאל ניט דארפען צאהלען אזעלכע שטייערונג ווי יעצט, נאר באדיי־טענד קלענערע.

דער פינאנציעלער באריכט וויזט, אז דער דעפיציט פון דער פראווינציעלער טרעזשורי דאס יאהר איז ניט מעהר ווי א עערטעל מיליאן דאלאר.

אויבערפלעכליך וועט דער דורכ־שניטליכער לעזער א שמייכעל טאן און טראכטען וואס זשע איז דער געווינס, אז מען דערליינט א פערטעל מיליאן דאַ־לאר איז עס א געווינס?

איידער מען ערלויבט זיך אבער א שמייכעל צו טאן דארף מען זיך גוט באַ־טראכטען און דערנאך זעהן צו עס איז א געווינס אדער א פארלוסט.

אין 1923 ווען דר פארמער רעגיע־רונג איז געווען אין מאכט אין אנטעריא, און האב. הרורי איז געווען דער פרעמיער איז דער דעפיציט געווען איבער 14 מי־ליאן דאלאר פאר'ן יאהר. אין 1924 ווען די דרורי רעגיערונג איז ארויס פון מאכט איז נאך דער יעהרליכער דעפיציט גע־ווען איבער 8 מיליאן דאלאר. דאס הייסט אז אין איין יאהר האט די פוירנוואן רע־גיערונג ארונטערגעשניטען דעם דעפיציט אויף נאהענט צו זעכצן מיליאן דאלאר. אין 1925 איז שוין דער דעפיציט ניט מעהר געווען ווי פיער מיליאן דאלאר, א שניט פון איבער האלב, און ווען דער דעפיציט איז אין 1926 ניט מעהר ווי א פערטעל מיליאן דאלאר, דאס מיינט ארוי־ס טערשניידען פולע דריי מיליאן מיט דריי פערטעל דאלאר, ווי גרויס איז דער גע־ווינס?

די דאזיגע רעדוציר־ונגען אינ'ם דע־פיציט צייט 1923 זענען ניט געמאכט געווארען דורך דעם וואס די שטייערען זע־נען פארגרעסערט געווארען, נאר דורך דעם וואס די רעגיערונג האט פארקלענערט די אינסאנדיגע אויף דער אינהאלט פון דער אנטעריא פאר דאס יאהר, און פונ'ם סטייטמענט איז צו זעהן אז דער פרעמיער האט מיט זיין צוזאַ־ניט נעדארפט קויפען פאר זיך און זיין פארטיי שטימען, נאר אז די פארשפראַ־ענג רעדוצירונג אין שטייערען איז גע־ווען א פול באַרעכטיגט